

EL LLENGUATGE

Escàs i escadusser

L'adjectiu *escadusser* és un mot molt característic del català, que no sembla tenir, en castellà, cap forma corresponent: hom l'hi sol traduir per «sobrante» o «suelto». El Diccionari Fabra defineix extensament aquest adjectiu, sense indicar-ne, però, cap exemple: «Tractant-se d'objectes que es compten, venen, disposen, etc., per dotzenes, grosses, etc., per paquets, manats, etc., per sèries, col·leccions, jocs, etc., es diu dels objectes sobrants, que resten solts, que no fan joc.» La Gran Enciclopèdia Catalana afegeix a una definició semblant l'exemple *Hi ha tres dotzenes d'ous i un d'escadusser*. Indica, a més, que aquest mot pot usar-se per extensió, en una frase com *Era una botiga de mala mort: només de tant en tant hi compareixia algun client escadusser*.

El significat de l'adjectiu *escadusser* il·lustrat amb el darrer exemple és avui, segurament, el més habitual. El Diccionari Alcover-Moll ja en recull dos exemples, un de Raimon Casellas, ... *si havia comparegut cap feligrès escadusser*, i un altre de Josep Carner, *Hi pujava gent que cercava fer temps en un lloc recerat i algun bohemí escadusser*. Però si bé l'ús del mot *escadusser* en aquestes frases acosta el seu significat al que té l'adjectiu *escàs*, ens sembla ben evident que hi ha encara una notable diferència entre el sentit de cada un d'aquests dos mots, suficient perquè no sigui vàlid ni adequat d'usar l'un, *escadusser*, amb el mateix valor que l'altre, *escàs*.

Es, tanmateix, el que observem que fan alguns, coneixedors del mot però no del seu significat exacte, segurament temptats pel fet de tractar-se d'una forma tan netament catalana i, al capdavant, força semblant a la que substitueixen. I, encara, potser algú, qui sap si ben convençut que, en català, cal dir *escadusser* en lloc de *escàs*.

Es possible que en algun cas concret pogués convenir, indistintament, l'ús d'aquests dos adjectius, encara que segurament exigirien construccions diferents. Però *escadusser* no pot aplicar-se sinó a persones i animals o bé a coses individualitzades, comptables, que formin unitats ben definides. No es pot parlar, per tant, de pa, sucre, queviures, petroli, etc., *escadussers*. I, d'altra banda, és molt diferent, per ex., *préssecs escassos* (concepte relatiu: poden ésser moltes tones) i *préssecs escadussers* (dos o tres que han sobrat).

Albert Jané